

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2687 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2687 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., TOREK, 5. OKTOBRA (OCTOBER 5), 1937. Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 194

Liga narodov odklonila akcijo proti Italiji

Male evropske države in ameriške republike, ki simpatizirajo s Frankom, so preprečile odobritev resolucije za odstranitev Mussolinijevih čet iz Španije. Italija bojkotira konferenco

Ženeva, 4. okt. — Mussolini je v soboto tehniško zmagal v skupni Ligi narodov nad Francijo in Anglijo s pomočjo svojih satelitov v Evropi in Južni Ameriki, vendar mu ta zmaga ne bo dosti pomagala. Resolucija, katero je zadnji tisk sprejel politični odsek Lige narodov in katere zahteva, da mora Mussolini odpoklicati svoje čete iz Španije, je bila v skupščini odklonjena, ker ni došla vseh glasov. Resolucija je dobila ogromno večino, ko je 32 držav glasovalo za in 14 proti, 48 pa ni glasovalo. Če bi Liga dala svoj mandat za to akcijo.

Fašistični letalci napadi Valencijo

Bombe ubile 39 ljudi in razdejale več poslopj

Madrid, 4. okt. — Pet fašističnih letal je včeraj napadlo Valencijo, kjer je sedež španske ljudske vlade, z bombami. Bombe so ubile 39 oseb in ranile 189 drugih, porušile pa 17 hiš, dve gledališči, tržišče in eno dvorano. Več sto delavcev išče pod razvalinami nadaljnje žrtve bombardiranja iz zraka.

Veliki deževni nalivi ovirajo vojne operacije na vseh frontah. V vseučiliškem mestu pri Madridu so se obnovile bitke. Fašisti so skušali ponovno zasedati jarke v bližini bolnišnice, iz katerih so bili nedavno pognani, a so bili odbiti.

Barcelona, 4. okt. — Fašistična bojna ladja je včeraj obstreljevala Barcelono, glavno mesto Katalonije. Kroglo so povzročile veliko škodo in ubile mnogo ljudi. Loyalistične topniške baterije ob obrežju so odgovorile na napad, toda kroglo niso zaделе ladje, ki je bila daleč stran od obrežja.

Španska ljudska vlada zatira zaroto

Borba na dveh različnih frontah

Valencija, 4. okt. — Španska ljudska vlada se mora boriti proti dvema armadama — z uporniki na fronti in z armado izdajalcev na svojem ozemlju. Slednja armada je znana pod imenom Peta kolona. Ta je imela udariti v Madridu, ko so Francove čete vkorakale v to mesto v zadnjem novembru, toda ta moment ni nikdar prišel, ampak zarotniki so stalno na delu proti vladi.

Veliko število upornikov na ozemlju, ki ga kontrolira vlada, je bilo ubitih in vrženih v zapor, toda mnogi so se prosti. Sodba je, da ima ljudska vlada na svojem ozemlju tri milijone tajnih sovražnikov.

Peta kolona se poslužuje različnega orožja v boju proti vladi. Eno teh je defitistična propaganda, potem je širjenje vladnih škodljivih govorov in sabotaža. Vse kaže, da armada onih, ki žele, da se vojna čimprej konča, ne glede na to, kdo zmaga, narašča. Tudi oni, ki so bili z vlado ob izbruhu civilne vojne, so izgubili pogum. Potem je treba računati z anarhisti, ki sicer naglašajo, da podpirajo vlado, na drugi strani pa stalno kritizirajo in napadajo njeno politiko.

Roosevelt danes v Chicagu; odpre most

Chicago, 4. okt. — Predsednik Roosevelt se bo jutri mudil v Chicagu nekaj ur med povratkom z zapada na vzhod. Udeležil se parade v downtownu do obrežja avtne ceste v Grant parku, kjer bo vodil ceremonije odprtja novega mosta v bližini izliva Čikaške reke. Včeraj je Roosevelt govoril veliki množici v Havru, Mont., kjer je obiskal največji federalni projekt v Zdrženih državah, jez Fort Peck. Ob tej priliki je rekel, da je bolj važno, da vlada prej bala človeški budžet in naša

Domače vesti

Milwaukeeke vesti
Milwaukee. — V bližnjem Port Washingtonu je te dni umrla 48-letna Mary Leskovšek, rojena v Smartnem ob Dreti. Tu zapuščina moča, dve hčeri in brata. — Srebrno poroko sta pred kratkim praznovala zakonca Rajster in Čopjak.

Iz Clevelanda
Cleveland. — Zadnje dni se je sabodel z nožem in potem je skočil v potok Euclid Creek rojak Anton Kenda, star 58 let in rojen v Gabrju pri Tolminu na Primorskem. V smrt so ga menda poglale slabe razmere. V Ameriki je bil 26 let in tu zapuščina dve nečakinji. — V sosednjem Maple Heightsu je bil v nedeljo, dne 3. oktobra slovesno odprt novi Slovenski narodni dom, ki so si ga zgradili odtondi rajki za svoje društveno in družabno središče. V nasebini je 61 slovenskih družin.

Sovjetski predsednik ustreljen

Sedem drugih je moralo umreti zaradi vohizidaje

Moсква, 4. okt. — Veleizdatniški proces na Kavkazu proti predsedniku adžarske sovjetske republike Kipandzu in sedmim drugim obožencem je bil končan s smrtno obsodbo in takojšnjo ustrelitvijo osmerice. Poleg predsednika Kipandza so bili ustreljeni podpredsednik republike George Ramšvili, komisar poljedelstva, poslovodja farmske banke, direktor trgovinskega trga, predsednik kolektivne kmetije in dva druga nižja sovjetska uradnika.

Vsi so bili oboženi, da so pripravljali oboženo gibanje zoper sovjetsko vlado v zvezi z neko neimenovano tujo vlado.

Sovjetska vlada je med tem naznanila, da je zaporna kazen za teroriste in saboterje podaljšana na 25 let. Najdaljša zaporna kazen v Sovjetski uniji je bila do sedaj deset let. Inozemski diplomatje v Moskvi sklepajo iz tega, da bo zdaj zmanjšan val eksekucij, ki traja že mesece v sovjetski Rusiji.

Milwaukeeke zahteva gradnjo stanovanj

Socialisti pritiskajo na governerja in zbornico

Milwaukee. — Akutno pomanjkanje delavskih stanovanj v Milwaukeeju je iznova privedlo do gradnje za gradnjo stanovanj. Akcija so pričeli socialisti, ki zahtevajo od governerja in zbornice, ki se je zadnje dni sestala na izrednem zasedanju, sprejetje zakona, ki bi omogočil mestom gradnjo stanovanj s pomočjo zveznega stanovanjskega zakona, ki določa nad pol milijarde dolarjev za reševanje stanovanjske krize.

Hoanova administracija je še pred par leti izdelala načrt za stanovanjski projekt, ki bi stal dva milijona in v katerem bi bilo 386 družinskih stanovanj. Projekt je odobrili tudi zvezni notranji tajnik kot administrator PWA, toda mestna vlada ni mogla dobiti zveznega posojila vsled državnega stanovanjskega zakona, ki je običajen vezal rok. Ta zakon je madnje dni sicer potekel, toda potreben je nov zakon, ki bi običajem omogočil najetje posojil za gradnjo stanovanj od zvezne vlade.

Socialisti so od governerja zahtevali, da k svojemu oklicu za izredno zasedanje legislature doda tudi reševanje stanovanjskega problema in da zbornici predloži zakonski osnutek oziroma ga odobri.

V zvezi s tem vprašanjem so sklicali konferenco, ki se bo vrhila dne 16. oktobra v hotelu Plankington. Na to konferenco so povabili unije in razne druge organizacije, ki so se takoj odzvale. Kakor izgleda, bodo unije in druge organizacije poslate več sto zastopnikov na to konferenco. Preliminarno delo in kampanjo vodi začasni odbor Konference za javno gradnjo stanovanj. Načelnik odbora je Max Raekin, bivši socialistični mestni pravdnik.

Mestni načrtnik inženir Charles B. Bennett je rekel, da je mesto pripravljeno pričeti z gradnjo stanovanj, kakor hitro dobi posojilo od zvezne vlade. Načrti za en stanovanjski projekt na južni strani mesta so že gotovi. Stvar je zdaj odvisna od državne zbornice in governerja La Folletta. Pomanjkanje delavskih stanovanj je v Milwaukeeju vedno bolj akutno.

Plesarska unija zahteva neutralnost Amerike

Buffalo, N. Y. — Konvencija mednarodne unije pleskarjev in sobnih slikarjev je sprejela resolucijo, s katero zahteva od Rooseveltove vlade enforsiranje neutralnostnega zakona v japonsko-kitajskem konfliktu.

STAVKA NA AMERIŠKIH ŽELEZNIČAH ODVRNENA

NOVA MEZDNA LESTVICA

Chicago, 4. okt. — Predstavnik 86 železnic in voditelj petih železniških bratovčin so sinoči sklenili dogovor, ki določa zvišanje plače 44 centov na dan. Zvišanje plače je v veljavi od 1. oktobra. Dogovor je kompromis in bil je dosežen s pogajanjem, ki se je pričelo 11. avgusta. S tem je bila nevarnost splošne stavke na železnicah odvrnjena.

Upravitelji železnic so izjavili, da zvišanje meze 250,000 železničarjem bo povečalo izdatke \$35,000,000 na leto. Vprečno zvišanje je 6.6%, veliko manj nego so zahtevale bratovčine. Te so šle v boj za zvišanje za 20 odstotkov, kar pa so magnetje odklonili.

Dr. William M. Leiserson, član federalnega spravnega odbora, se je zelo trudil, da pridobi obe skupini za sklenitev kompromisa in prepreči stavko. Po sklenjenem dogovoru je podal izjavo, v kateri je pohvalil voditelje obeh grup. Čestital jim je, ker so vodili pogajanja v smislu železniškega zakona in s sklenitvijo dogovora odvrnili stavko.

V imenu železniških družb je dogovor podpisal H. A. Enoch, načelnik konferenčne grupe, ki je dejal, da so bila pogajanja velikega vzgojnega pomena za družbe kakor tudi za železničarje. Izrekel je upanje, da bo dogovor utrdil odnošaje med delodajalci in železničarji.

Unije, prizadete v tej kontroverzi, so bile bratovčine strojevodij, kurjačev, izprevodnikov, spremnikov in kretničarjev. Te so na konferenci z reprezentanti magnetov zastopali Alvaney Johnston, D. B. Robertson, J. A. Phillips, A. F. Whitney in T. C. Cashen.

Italijani in Francozi se pretepajo na Kitajskem

Sanghaj, 4. okt. — Okrog 200 italijanski in 200 francoških pomorščakov je sinoči v plesni dvorani v mednarodni koloniji uprizorilo ljut pretep, ki se je nadaljeval zunaj na ulicah. Mnogo pomorščakov na obeh straneh je odneslo domov krvave glave.

Izključenje unij CIO iz federacije

Delavsko razsodišče ožigosano v poročilu

Denver, Colo., 4. okt. — Eksekutivni svet Ameriške delavske federacije v svojem poročilu konvenciji, ki se je danes pričela v tem mestu, priporoča izključenje "rebelnih" unij, ki so vložile v Odboru za industrijsko organizacijo. Te unije so bile suspendirane iz ADF pred enim letom.

Poročilo kritizira tudi federalno delavsko razsodišče, ki je bilo ustanovljeno po sprejetju Wagnerjevega zakona v kongresu. Sprejetje tega zakona je urgirala ADF in ta ji je prišel prav v organizatorični kampanji. Dobila je veliko število novih članov, ki so nadomestili izgubo v članstvu, ki jo je federacija utrpela po suspendiranju unij CIO.

Eksekutivni svet pravi v svojem poročilu, da so člani delavskega razsodišča pristranski in naklonjeni CIO. Dalje naglašajo, da se je ADF trudila, da poravnava razkol v vrstah organizirane delavstva, a ni uspela. Razvoj konflikta med ADF in CIO je dosegel točko, ki onemogoča premirje. Unije CIO so aktivne na polju, ki si ga lasti ADF.

"Namen Wagnerjevega zakona je razumljiv," je rečeno v poročilu. "Ta govori, da delodajalci ne smejo krati delavcem pravice do organiziranja v svojih unijah, toda razmere so danes drugačne kot takrat, ko je bil ta zakon sprejet. Ustanovitve konkurenčne, dualne organizacije, je prinesla na površje nove probleme, ki jih mora reševati delavsko razsodišče. Med člani razsodišča so neizkušene osebe, prežete s predsodki glede delavskih zadev."

Španski parlament dal zaupnico vladi

Delavske unije odstranile Caballera

Valencija, Španija, 4. okt. — Španski parlament, ki se je sedel zadnje dni v Valenciji, je z veliko večino podpril vlado dr. Juana Negrina in njeno politiko, katere centralna točka je, da je treba najprej z združenimi močmi poraziti fašizem in potem šele ukrepati glede notranjih reform v španski republiki.

Med tem je centralni odbor Splošne zveze španskih delavcev izključil Francisca Larga Caballera, znanega voditelja levčarskih socialistov. Caballero je bil do zadnjega maja predsednik španske vlade, danes pa vodi opozicijo proti vladi dr. Negrina. V tej uniji je imel Caballero močno oporo, toda zadnje čase je bilo pod njegovim vplivom izključenih 29 socialističnih unij, ki so se izrekle za vlado dr. Negrina. To je razburilo ostale unioniste, ki so se zdaj obrnili proti Caballero in ga odstranili iz vodstva. Splošna zveza španskih delavcev šteje čez dva milijona članov.

Bojkot Japonske v Indiji in Avstraliji

Bombaj, Indija, 4. okt. — Kongres indijskih nacionalistov je odredil splošen bojkot japonskega blaga v Indiji kot znak protesta proti agresivnosti Japonske na Kitajskem. Sydney, Avstralija, 4. okt. — Tukajšnji delavski svet je pozval vlado, naj okliče embargo na staro železnino za Japonsko. Včeraj so bile tu velike bojkotne demonstracije proti Japonski in pet oseb je bilo aretiranih.

UMIK KITAJJSKE ARMADENA ŠANGHAJSKI FRONTI

Poveljnik ameriškega bojnega brodovja posvarjen

HIBE JAPONJSKE VOJNE MASINE

Sanghaj, 4. okt. — Kitajske vojaške avtoritete so danes pozvale poveljnika ameriške bojne mornarice, naj odredi umik petih rušilcev, ki se nahajajo v pristanišču Cefu v provinci Santung, 400 milj severno od Sanghaja. Rušilci morajo zapustiti pristanišče v prihodnjih 48 urah, ker bodo Kitajci bombardirali pomol, da preprečijo izkrcanje japonskih čet v tem pristanišču.

Sanghaj, 4. okt. — Kitajske čete so se umakile eno miljo na šanghajski fronti po besni bitki, ki se je sinoči vrhila v sektorju Lotien-Luhang, v kateri sta obe strani utrpeli velike izgube. Kitajci pravijo, da je bil umik odreden iz strateških razlogov.

Japonske bojne ladje so bombardirale kitajske postojanke na šanghajski fronti in letalci so vrhili več sto bomb. Obstreljevanje je ogražalo življenje Američanov v Sanghaju. Žene in otroci ameriških mornariških častnikov so se morali umakniti na ameriško bojno ladjo. Japonski topovi so obstreljevali Pootung, industrijsko središče na nasprotni strani Sanghaja, toda kroglo niso povzročile velike škode.

Japonci pravijo, da so zasedli trideset vasi v teku tridnevnega prodiranja na šanghajski fronti.

Sanghaj, 4. okt. — Zunanji vojaški veščaki, ki opazujejo bitke med Japonci in Kitajci na šanghajski fronti, so mnenja, da se ne bi smela nobena vesela, najmanj pa Amerika, bati japonske oborožene sile. Nekateri so šli še dalj in izjavili, da Japonska sploh ne spada v vrsto veselih. Nekdo je dejal, da stari strah, da Japonska ograža zapadni svet, predvsem Združene države, nima podlage.

Neki letalski veščak, ki že več tednov opazuje japonsko bombardiranje kitajskih mest iz zraka, je dejal, da bi sto ameriških bojnih letal uničilo vso japonsko letalsko flotilo na šanghajski in nankingški fronti v enem tednu. "Kitajska armada je slabo oborožena, a se kljub temu uspešno upira japonski premoči," je rekel ta veščak. "Polovica japonskega brodovja in bojnih letal ter armada več ko 120,000 mož je v akciji na šanghajski fronti, a kljub temu ne more streti odpornosti kitajskih čet."

Veliki kralvi v Londonu med fašistično parado

London, 4. okt. — Okrog 4000 fašistov je včeraj korakalo po ulicah Londona ob petletnici fašističnega gibanja na Angliškem, toda slabo so naleteli. Čez 100,000 gledalcev jih je vso pot zmerjalo in napadalo s kosi opeke, lesa, klopoteč in drugimi predmeti, dasi so fašisti imeli stražo 3000 policajev. Parada je bila razbita v največji konfuziji.

Unije v boju proti antidelavski odredbi

San Francisco, Cal. — Delavske organizacije in svet stavbnih unij so ustanovile posebni odbor, ki bo vodil boj proti ponovnemu uveljavljanju odredbe proti piketiranju. Nova odredba je bolj drastična nego ona, ki je bila preklicana v zadnjem novembru.

Časnikarji, člani Ameriškega časopisnega gilda, piketirajo urad lista Daily Eagle v New Yorku po oklicu stavke.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Narodna za Zdravne drzavo (iven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na štiri leta; na Chicago in Clevelo \$7.50 na leto, \$5.75 na pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year, Chicago and Clevelo \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Črna odlozba po dopisovih.—Rekopisi dopisov in nesporodnih člankov se ne vrstajo. Rokopisi literarne vsebine (štirik, povesti, drame, pesmi itd.) se vrstijo pošiljateljcu in v skladu, če je priložila pošiljateljcu.

Advertisements rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Nadler na vsi, kar ima stik s Natom PROSVETA 2637-46 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavo, na primer (August 31, 1937), poleg vsega imamo na nadzoru, da vam je s tem datumom postala neveljavna. Ponovno jo prevzimate, da se vam list ne ustavi.

Kukluksarji se legitimirajo

Hiram Evans, "supreme wizard" ali kakor se že imenuje njegov fantastični tital, po naše glavni vodja teroristične organizacije Ku Klux Klan, je te dni—kakor poroča dnevno časopise—izjavil v Atlanti, Ga., kjer je centrala njegovega "nevidnega imperija", da KKK začne v kratkem "veliko ofenzivo proti Lewisovim unijam in sedečim stavkam". V ta namen Evans skliče veliko "konkavno" ali zborovanje svojih teroristov, ki sprejmejo načrt za ofenzivo.

Burbonskim šmukuhom po Ameriki, ki baš te dni kriče, da jim že sape zmanjkuje, kako je Roosevelt porinil v vrhovno sodišče "kukluksarja" Blacka, morda zdaj odide. Saj je Evans zapel pesmico, katera jim je najbolj pri srcu. Če so v svojem strastnem sovraštvu do Lewisa in njegovega organiziranja delavcev v industrijskih unijah ter do vseh delavskih stavk, ki jih vodi CIO—dosledni, morajo pozdraviti pomoč kukluksarjev in jim dati pečat legitimnosti.

Kakšna hvaležnost pa bo to, če burbonci mistijo po "kukluksarju" Blacku in njegovemu začetniku Rooseveltu, ko pa Ku Klux Klan označja sveto križarsko vojno unijam CIO in Lewisu? Nič zato, če kukluksarji nekaj godrnjajo čez katoliče, žide in revne "nigre"—to se vse prenese, saj ne mislijo tako hudo, glavno pa je, da dobro terorizirajo "boljševike", to se pravi: Lewisove unije...

Sodnik Black naj pa zdaj izjavi, da je storil veliko napako, ko je zagovarjal delavske in socialne zakone v senatu in v bodoče bo tudi on udirjal po delavskih industrijskih unijah in sedečih stavkah! In vse bo dobro... Vse mu bo odpuščenol—

Kapitalist—bela vrana

Zadnji teden je v Franciji umrl ameriški trgovec in milijonar iz Bostona Edward A. Filene. Kdo je bil Filene?

Bil je bela vrana med ameriški kapitalisti. Filene je sovražil profinitni sistem in delavcem je iskreno priporočal združništvo kot edini izhod iz privatnega in državnega kapitalizma v gospodarsko demokracijo. Filene pa ni samo govoril in pisal tega, marveč je tudi dejanski pomagal in trošil svoj kapital za uresničenje svojega ideala.

Filene je stopil korak naprej in pustil za seboj celo one kapitaliste, ki so se pridružili novemu dealu in ki verjamejo, da se kapitalizem lahko reformira tako, da bo služil splošnemu ekonomskemu in socialnemu blagostanju. Filene ni verjel v to "poboljšanje" kapitalizma.

Njegova zadnja radikalna akcija je bila, ko je organiziral konzumno društvo v Greenbeltu, Maryland, v novi naselbini, katero je zgradila federalna preseljevalna uprava s namenom, da zagotovi ekasitenco revnim farmerjem. Vlada je tamkaj zgradila vzorna hiše in v njih nastanila 900 družin. Burbonska kritika je ogledala to podvzetje kot "komunistično" in se strašno razkricala o "grdem zapravljanju javnega denarja."

Filene je pa priskočil na pomoč vladi in organiziral konzum za razpečevanje vseh potrebčin brez dobička. V tem podjetju so uključena živila, obleka, lekarna, gaolin, kinoteater, brivnica, lepoticnica itd. Vse to obratujejo po kooperativnem načrtu in dobiček gre vsem konzumentom.

Filene je ustanovil mnogo drugih konzumov za delavce, ki večinoma dobro uspevajo. Bil je eden onih redkih poštenjakov med kapitalisti, ki vračajo delavcem kapital v edini obliki, ki je danes mogoča.

Riganje iz Berlina

Ko sta se Mussolini in Hitler oni dan v Berlinu norčevala iz demokracije in razglaševala mir v znamenju sablje in bomb, je moralo biti nekomu v Londonu silno hudo. Mussolini je v Berlinu odprto povedal, da je na tisoče italijanskih fašistov izgubilo življenje v Španiji—seveda za mir...

Ker angleška torijska diplomacija uradno ne verjame, da so Mussolinijeve in Hitlerjeve vojske čete v Španiji, bo zdaj morala globoko vzdihniti, zavrti oči navzgor in pobožno zamrmrati: "Mussoliniju se je najbrže sanjalo, ko je to blebetal..."

In konfuzna Francija, ki misli, da brez Anglije niti kihatiti ne sme, bo na to vsa zaskrbljena prikimala...

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Z obiska v Collinsburgu

Midway, Pa. — Jesen je tu in človek si bi mislil, da je obiskovalec konče za leto, toda še vedno se kdo prikaže iz tega ali onega kraja. Par sto milj dalje ni več nobena daljava, zlasti če imaš dobrega voznika. Naša mladina se pa dalje veseli; čim dalje je, tem lepše, pravijo oni.

Tudi nam se je nudila prilika, da obiščemo prijatelje in znance v West Newtonu in bližnjem Collinsburgu. Dan 19. septembra mi ostane v lepem spominu, kajti tistega dne sem se sestel s prijatelji, ki jih nisem videl že 20 let. Bili so tako prijazni in veseli, da se je težko od njih ločiti.

Ze sama vožnja blagodejno vpliva na človeka. Ceste so dokaj dobre in razgled po valovitih pokrajinah države Penne je krasen. Ni čuda, da ljudje prihajajo ogledovat si to jesenko lepoto. Cesta 31, po kateri smo se največ vozili, se vije ko kača, vzle temu smo vozili s tako hitricco, kakor bi bil to zadnji dan solnične svetlobe...

V Collinsburgu imajo lep, prostran slovenski dom, kjer dobiš veselo družbo in njihove razgovore je veseli poslušati. Vsak gleda, kaj bo boljše in bolj prikladno. Obiskali smo nekatere rojake, kolikor nam je pač čas dopuščal in se poslovili v nadi, da se zopet vidimo. Iskrena hvala za ujetost in v postrežbo, ki smo je bili deležni med vami.

Tukajšnji kmetovalci imajo dokaj dobro letino, čebelarji pa se jezijo, ker morajo nasititi čebele za zimo s sladkorjem, sicer bi pomrle. Tako mi je namreč povedal naš stari čebelar, ki je dejal, da "tako pride vsakih 25 let." — Kar se dela tiče, ni vredno dosti naglašati, kajti naš zaaluzek je premajhen. Moje mnenje je, da družinaki oče bi moral imeti najmanj \$2400 letnih dohodkov in to z majhno družino, dokler ostanejo cene kot so sedaj in dokler ostane sedanjí sistem. O tem je na stotine mišljenj in pomislekov. V deželi, kjer je vsega dovolj, delovno ljudstvo ni na tisti stopnji kot bi moralo biti. Če se pa ozremo v druge dežele, vidimo, da je še dosti slabše. Veliko se pa je izboljšalo, odkar smo organizirani, kljub temu se dobijo ljudje, ki jim je organizacija neka sovralna stvar. Vse družbe in korporacije so organizirane v raznih zvezah, delavci pa je grdi preukuh, kakor hitro vpraša za priznanje svoje organizacije, za pravice, ki mu gredo v smislu zakonov.

Članstvu društva št. 89 SNPJ gre vse priznanje za tako lepo udeležbo na vinski trgatvi na Imperialu. Želim si še večkrat take zabave. Iskrena hvala vsem na Imperialu!

John Sire, 89.

Shodi in aktivnosti CIO

Waukegan, Ill. — Organizatorji CIO ne bodo prej zapustili okraja Lake, da bodo vsi delavci in delavke organizirane, pa če vzmame tudi več let. Če ne bodo ti organizatorji kos nalogi, bodo prišli drugi, če bo potrebno tudi sam predsednik CIO John L. Lewis.

Delavec in delavka, zakaj odlašaa, da ne pristopiš v unijo CIO? Mar ni unija CIO koristna in potrebna nam delavcem? Kdo je izvojeval večje plače, kompanijska unija ali CIO? Vsak lahko vidi brez očalov, da unija CIO. Delavci in delavke, mar niste prej imeli kompanijske unije, toda kaj ste imeli od njih? Nič! Ustanovljene so bile prej kot CIO, toda zakaj niso zvišale plač? Enotavno zato ne, ker so kompanijske in ne delavske. Unija CIO je delavcem priborila, po vseh tovarnah do 40 procentov več plače, plačane počitnice, plačo in pol za nadurno delo in dosti drugih ugodnosti. To je pribita resnica.

Ampak, sodelavci, to ni rečno, da bodo te pridobitve ostale za zmrlaj. Kompanije opazujejo, koliko se delavci zanimajo za te pridobitve. Če se delavstvo ne bo vpisalo v unijo, potem se lahko ve že vnaprej, da se bo zgodilo s temi pridobitvami.

CIO skuša delavstvo poučiti, kakšnega pomena, so unije za delavstvo. V ta namen obdržuje shode in sestahke. Velik shod aklicuje CIO tudi za desetega oktobra. Vršil se bo ob pol treh popoldne v veliki dvorani SND. Na programu so dobri govorniki.

Na zadnjem shodu dne 26. septembra je govoril Costello, ki je bil pri zadnjih volitvah izvoljen v Wisconsinu na farmersko-delavskem tiketu za državnega poalanca. On je dober govornik. Rekel je, če delavstvo noče še hujše depresije, tedaj se mora organizirati strokovno in politično. Organizirati se mora takoj, dokler je še čas, ne pa odlašati.

Wisconsin se ponaša z več takimi uradniki. Kaj pa Illinois? Illinois ne premore pa niti enega delavskega aldermana, sploh niti enega takega aldermana, ki bi se udeležil delavskega shoda in govoril delavcem.

Delavci in delavke! Če si hočemo zasigurati boljše življenje, boljše bodočnost, tedaj moramo izvršiti vsak svojo dolžnost in pristopiti v unijo CIO. Desetega oktobra pa vsi na shod!

Odbor.

O metropolitni politiki

Cleveland, O. — Primarne volitve za koncilmane in župana so minile. Nekateri se radujejo zmage, drugi so pa žalostni. In kako bi tudi ne bili, saj plača ni tako beraška. \$3000 na leto ni malenkost. Zraven pa opravljajo privatne službe ali kak biznis, tako da imajo do 10 tisoč dolarjev dohodkov na leto. To se vidi, da dolarje zastopajo, ne splošnega ljudstva. Delo tudi ni težko; vsak teden se enkrat zberejo v mestni hiši na seji in včasih mogoče imajo kakšno izredno sejo.

Naše mestno gospodarstvo je takšno, da se je pripetilo, da ni več denarja za pobiranje smeti. Marš domov, pravijo delavcem; ko bo denar, vas bomo že poklicali na delo. Mi pa plačujemo davke. Če bi bilo gospodarstvo urejeno, bi tisti ljudje stalno delali za tisto beraško plačo.

Clevelandu bi popolnoma zado-stovalo 13 koncilmanov. Zdaj jih je 33. Tudi plača bi zadostovala. V prostem času naj bi koncilmani delali v mestni hiši in poskrbeli, da bi bilo mesto snažno in dobro urejvano. Skrbel naj bi, da bi davkoplačevalcem olajšali breme. Vem, da je mesto Cleveland do grla zapufano. Do-

Skupina kitajskih vojakov na šanghajski fronti.

Kitajske ženske se vezbajo pod nadzorstvom vojskih socialistov.

brobi tudi bilo, da bi si mestni očetje ogledali mesto Milwaukee, ki ima socialistično upravo in vzorno gospodarstvo.

Ker sem pri koncilmanih, naj omenim, da so si zvišali plače za \$1200. Ker jih je 33, znaša to zvišanje \$39,600 na leto. S to vsoto bi se mesto lahko že precej olejšalo in tudi delavcem bi to nekaj pomagalo. Naši lokalni listi o tem nič ne pišejo. Nič ne povedo, ali imajo koncilmani preveč ali premalo plače. Mislim, da se boje zamere.

J. F. Kunčič, 53.

Po volitvah v metropoli

Cleveland. — Na 28. septembra smo imeli občinske primarne volitve. Izid je čuden. Za župana je bilo sedem kandidatov. Največ glasov je prejel republikanec in sedanji župan H. Burton, in sicer čez 102,000. Najmočnejši kandidat za njim je bil mašiniski demokratiški kandidat McWilliams, ki je prejel nekaj nad 71,000 glasov, torej nad 31,000 manj kot Burton, in skoraj gotovo je, da bo pri novembrskih volitvah zmagal republikanec. Vsi drugi kandidati so ostali daleč zadaj.

Naši slovenski demokratje so zelo razburjeni, posebno A. V. Sedanjí slovenski koncilmani—Vehovec, Pucel, Travnikar in Navak—so pri primarnih volitvah zmagali z veliko večjoto. Kako bo v novembru pri ožjih volitvah, se še ve. Vsi navedeni so demokratje. Socialistični kandidat v 23. wardi sodrug Louis Zorko je ostal na tretjem mestu, Frank Somrak (neodvisen) pa na četrtem. Ako bi zadnji ne bil kandidatiral, bi bil Louis Zorko prejel pretežno večino teh (Somrakovih) glasov.

V tej wardi je rogovilil tudi bivši koncilman Kennick, ki je za Novakom prejel največ glasov, blizu 1000. In čeprav je tudi on demokrat, so ga njegovi bratci obmetavili z gnojnico. Še bolj pa so demokratje obmetavali z blatom in gnojnico ter razkrinkavali demokrata Rožančca, ki je v 32. wardi kandidiral proti Vehovecu. Prej ni nihče znil nič slabega o njem, toda v tej kampanji pa bumf po njem! Pokazali so ga za pravega raketirja in mu našli dolgo vrsto grehov. Prej so bili vsi skupaj pravi bratci. Politika je res čudna žival.

Vehovec, sedanji koncilman, je prejel nad 2200 glasov, Rožanec pa nekaj nad 700. V tej wardi (32, ki obsega Collinwood) gresta v ožjo volitev demokrat Vehovec in republikanec Lathy. Slednji je prejel nad 1600 glasov. Končni izid volitev v tej

wardi je še uganka, ker se ne ve, kdo bo dobil okrog 2000 glasov, ki so bili pri primarnih volitvah uddani za sedem ostalih kandidatov.

V splošnem pa tudi po končnih volitvah ne bo posebna spremembe, naj zmagá že kdor hoče.

Anton Jankovič.

Nekaj za Zidanška

Latrobe, Pa. — Poletje je minilo in nastopila je zopet jesen in z njo vred hladni, dolgi večeri, ko bomo morali spet za pečo sedeti in čitati kak list kot je na primer Prosveta. Kdor nima še dnevnika, mu svetujem, da ga takoj naroči in ne bo mu žal. Tudi meni bo naročina potekla v par mesecih. Mislim sem jo že ponoviti, pa kakor sem čitala, je Zidanšek spet na delu in upam, da ga bo burja enkrat zanesla v Latrobe in okolice. Včasih me je rad tukaj oglašil, kajti tudi tukaj je precej rojakov narodenih na Prosveto. In če mu jemk tako gladko teče kot pero, gotovo se bo brez uspeha.

Omenim naj, da bo društvo št. 158 KSKJ priredilo veselico dne 18. oktobra v Slovenskem domu na Pipetownu. Igral bo dobro znani Joe Koračin, ki igra na postaji WHJB v Greensburgu. Člani tega društva so večinoma tuđi člani SNPJ in naročniki Prosvete.

Josephine Klopčar, 725.

Vest iz "Rusije" v Minnesoti

Chisholm, Minn.—Vsi glavni voditelji v Rusiji so že pobiti... Od novega leta sem jih vsak dan ubijajo osem do dvajset. Stalno 12 letni sinj je bil ukraden... Stalin sam se je obesil... Diktatura je odpadla. Prava demokracija je zavladala... Vsi zabiti ljudje v Rusiji so zdaj svobodni in delajo kar hočejo!

Agnes Mihelich.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Pueblo, Colo., J. H.: Hvala za poslano izreke.

Vesti iz Primorja

Smrtna nenreča. V Trstu se je preteklo sredo smrtno ponesrečil 48 letni delavec Lojze Petelin iz Skednja. V družbi treh tovarišev je nalepil na zidarsko ogrodje palače neapeljske banke, ki jo pravkar gradijo na korzu Viktorja Emanuela, velik reklamni lepak. Ko so že popravljal lestve, je Petelin padel z višine enega nadstropja na kamenito cestišče in si prebil lobanjo. Še preden so ga prepeljali v bolnišnico, je poškodbi podlegel. Zapustil je ženo in 3 nedoroasle otroke.

"Nacionalne poroke". Triški "Piccolo" je objavil daljši članek o vedno večjem naraščanju porok v Trstu. V njem prihaja do zanimivega zaključka o pomenu tako zvanih nacionalnih zakonov, kakor imenuje člankar poroke ljudi iz Julijske krajine z onimi iz drugih italijanskih pokrajin. List navaja podatke, po katerih je bilo izmed lanskih 2000 porok preko 400 takih primerov. Mnogo je bilo med njimi podčastnikov, častnikov, železničarjev ter drugih državnih in samoupravnih nameščencev iz Italije, ki so se poročili z domačinkami.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podprajte svoj list!

Razgledi po zapadu

Ivan Molek

(Nadaljevanje.)

Krenemo z glavne ceste na desno in ustamo se na preriji. Dobrih dvesto korakov p nami je železniška proga in onkraj proge "kempa" Ludlow. Na preriji tik ceste se dv v znak visok spomenik iz sivga kamna—menik žrtvam rudarjev, ki so bili tu masakrirani dne 20. aprila 1914.

Tu so bili šotori, v katerih so bivale žene otroci rudarjev, dodim so očetje in njihovi rasli sinovi taborili drugje z otroci v rok Rudarska unija UMWA je najela prerijo in stavila šotore za družine svojih članov. Pa udarili miličniki od Ludlowa semkaj, usta se za tovarniški vagoni na železniški progi začeli streljati iz strojnice v šotore. Pod večjim šotorom je bila jama, v kateri so in živeč. V to jamo so zbežale žene in otroci, jfir ne zadenejo kroglice, ampak šotor in slasrd njiral se je ugasil in dim je zadušil v jastirinajst oseb...

Stopimo s ceste, odpremo vrata železne ograde in se z največjo spoštljivostjo približamo spomeniku. Globoka tišina krog in krog. Se ce pravkar zahaja in mrači se... Pred mojim monumetom so v tleh železna vrata. Vard Tomášč jih odpre in stopimo za njim dsa drugim po ozkih stopnicah v majhno vno, ometano s cementom. To je jama, v ka so bile zadušene žene z otroci vred... On njena je, dobro zavarovana, da priča proti rodomv Amerike o brutalnosti človeške zvišpredaj na spomeniku so vklesane besede:

In Memory of The Men, Women and Children Who Lost Their Lives in Freedom's Cause at Ludlow, Colorado, April 20, 1914 Erected by the United Mine Workers of America

Na zadnji strani spomenika je bronasta bla, na kateri so imena žrtv in njihova starš—večinoma otroci, nekaj mater in eden se pohabljen mož, ki je bil za čuvaja v šotori. Nihče ne ve koliko rudarjev je padlo v krvavi stavki. Glede miličnikov sodijo, da je padlo čez 200. V neki mrtvašnici v Trindu, kamor so dovažali mrliče, so ubiti voj baje ležali ko smopje. Padlo pa je tudi mn stavekaskov. Stavkarske čete so korakale "kempe" do "kempe" in za seboj so pustile pogorilišča in kupe mrličev. Takšna je bila ka na osveta ogorčenih stavkarjev za Ludlow!

Nekje v Ameriki še danes živi rojak, ki bil eden voditeljev te stavke. Med rudarsk bojevniki je bilo mnogo Slovencev. Za ro je nekega dne na tihem obiskal svojo ženo otroke in tedaj je padel v roke miličnikov, so prežali nanj. Razorožili so ga in arčin Odpeljali so ga v svoje taborišče in tam za v neko klet čez noč. Druga dne so ga vzel prosto in mu ukazali, naj izklopje jamo, ki šest čevljev dolga, tri čevlje široka in šest d ljev globoka. Mož je kopal nekaj ur, ko je šel naokrog častnik in vprašal miličnike, dela njihov jetnik. Rojak je slišal njihov govor: "Svoj grob si koplje" — Tako prenehal s kopanjem. Sedeča stavka takrat ni bila znana, toda ta rojak je bil prvi sed stavkar v Ameriki. Sedel je poleg načeta je in nobena grožnja vojakov ga ni mogla prisil da bi bil nadaljeval. Odvlekli so ga nazaj v in čez štiri dni so ga izpustili. Najbrže niso in li nobenih dokazov proti njemu. Vrnil se je mov in našel je samo otroke. Ko se je nah v vojaškem ujetništvu, mu je žena zblaznela strahu in skrbi. Žena se še danes nahaja v rišnici...

(Dalje prihodnjik.)

Pasja morala jih moti

Newyorški veterinarski oddelek je izdal sp menico, ki zahteva, naj se za naslednjih 12 preženejo vsi psi iz mesta. Ta predlog usten ljuje s tem, da zahteva vzdrževanje teh živ prevelike stroške.

Samo laniško leto je veterinarski oddelek lov in ubijanje psov brez gospodarja porab 70,000 dolarjev. Dalje pravijo, da so psi ve ka nevarnost za ljudsko zdravje, ker prenašajo vsakovrstne bolezni. Tipično ameriški je tres raslog, ki pravi, da ograza vedenje psov v javnih prostorih javno moralo. Kakor je b pričakovati, so se proti tej spomenici oglaš neštvelina newyorška društva za varstvo živa Sklicalo so tudi veliko javno protestno zbor vanje, ki se je zaključilo s sprejetjem ostre t solucije. Ta pravi med drugim, da stroka njaki psov ne smatrajo za prenašalce bolezn Razni govorniki so tudi poudarjali, da pasja morala ni pač nič slabša nego morala ljudi.

Pred dvajsetimi leti

(Is Prosvete z dne 5. oktobra 1917.)

Domače vesti. V Aliquippu, Pa., je umrl 2 letni Anton Zupančič iz Stare vasi pri Grosu lju. Bil je član SNPJ.

Delavske vesti. Vlada je odvrnila stavko 11 000 mornarjev na Velikih jezerih.

Svetovna vojni. Angielske armade v Belgiji so v novi ofenzivi prodre poldrugo miljo dal in zdrobile nemške bataljone.

Ruska revolucija. Ruski ljudski kongres zaključil, da nobena burzijska stranka ne sm biti zastopana v vladi ruske republike.

Vesti iz Jugoslavije

UČITELJ MRAK OBTUŽEN IN OPROŠČEN

Tragedija iz Starega trga

Novo mesto, 18. septembra. — Učitelj Mraz, ki je bil obtožen zaradi zavračanja svoje žene Marto, je bil pred sodiščem oprostjen. Sodišče je ugotovilo, da je Mraz v trenutku, ko je Marto zavrnil, bil v duševni napetosti zaradi dolgega razpisa, ki ga je dobil od svojih kolegov. Mraz je bil obtožen zaradi zavračanja svoje žene Marto, ki je bila v duševni napetosti zaradi dolgega razpisa, ki ga je dobil od svojih kolegov. Mraz je bil obtožen zaradi zavračanja svoje žene Marto, ki je bila v duševni napetosti zaradi dolgega razpisa, ki ga je dobil od svojih kolegov.

Obtožnica očita Mraku, da je to storil, skoravno mu je moralo biti duševno stanje njegove žene znano in skoravno mu je moralo gotovo priti na uho ženino izražanje, kako ji je hudo, in da si bo vsela življenje. V oktobru 1936 so bile v Starem trgu občinske volitve. Obtoženec, ki se je politično precej sklonil, je poskušal sestaviti opozicijsko listo, kar pa se mu ni posrečilo. Dne 11. oktobra je poslanec dr. Kocet imel v Starem trgu shod in se zgoraj omenjeni Ciril Lušin ga je naprosil, naj Mrazu opozori, "da se ne izpostavlja nevarnosti". Ko je dr. Kocet v Marjetovi gostilni razdal učitelja Mraka, ki mu ga je predstavil šolski upravitelj Cotman, ga je odgovoril: "Vi ste pa zelo korajšen kakor ališim." Mrak mu je odgovoril, "da je korajžen in da bo še bolj." Nakar mu je rekel dr. Kocet: "Vi ste lahko korajžni. Vi lahko volite JNS, ampak javno proti režimu ne smete delati, sicer ni samo Piškopeja, ampak še kaj drugega." Tako namrd ipoveduje dr. Kocet.

Obtožnica pravi, da je bil učitelj Mraz nato vse popoldne precej potr, ker je videl, da je dr. Kocetov shod dobro uspel in da bo vlada ostala še več let. Njegova žena ga je pa mirila. Pri tem je baje celo rekla, da je njen mož silno razburjiv in da utegne dr. Koceta še ustreliti.

Obtožnica navaja, da sta zakonca Mraz z ravnimi prijatelji še posedala v gostilni in ob 11. uri zvečer odšla domov. Šolski upravitelj Cotman je ostal še pol ure pri njih, nakar sta obedela sama v kuhinji, na željo žene popila še nekaj trpinovca ter se razgovarjala o svojih otrocih, ki sta jih morala pustiti pri tujih ljudeh, o umrlem sinčku Tomažu, o ljudeh in prilikah v Starem trgu in končno o dogodkih dneva. Pokojna Marta Mraz se je pricela znova razburjati. Ponavljala je stalno besede Piškopeja in je končno s zvinčnikom napisala na steno "Piškopeja 11. oktobra 1936, Marta." Ko je obtoženec na nizkem stolčku sezaval svoje čevlje in se ozrl v ženo, je nenkrat videl, da drži v svoji desnici pištolo. V istem trenutku je Marta pištolo dvignila, se ozrla v svojega moža, rekla, "Jose, maščuj mojo kri!" in že je počilo. Marta je padla v znak.

Najprvo je obtoženec mislil, da je vse fingirano, nato pa je planil in klical Cotmana na pomoč. Bilo je okrog pol 2. ure zjutraj. Dvakratna obdukcija je ugotovila, da je projektile iz revolverja iz neposredne bližine prebil lobanjo, prestrelil možgane in lobanjsko dno ter običal na bazi desnih malih možgan. Pri padcu se je Marti prelomila lobanjska stena in tudi ta poškodba je bila smrtna.

Obtoženec zatrjuje, da smrti svoje žene ni kriv, temveč, da je dr. Kocetove besede vzrok za svoje samomor. Da samomor tudi ni mogel preprečiti. Obtožnica pa smatra, da se ni mogel otresti suma, da je bil Mrak tišti, ki je zakrivil Martin samomor, da je ženo k samomoru nagovarjal in ji celo pomagal. Zaradi svoje nezvestobe v zakonu, da je spravil svojo živčno razvrgano ženo do tega, da je postala od življenja zlomljena in duševno rastrojena in je sklenila umakniti se svoji konkurentinji. Povečal je njen obup s tem, da ji ni hotel pripraviti v Starem trgu primerne stanovanjske, pač pa ji je nudil priliko, da se je vedno bolj lahko udajala alkoholu. Ko je pa želela samokres, ga ji je prinesel iz Mengša in ji celo povedal kam ga je shranil. Končno obtožnica očita obtoženec, da bi bil v mali kuhinji in malenkostni razdalji od Marte samomor lahko preprečil. Zameri mu tudi to, da ženo, ko je padla, ni dvignil, temveč je še klical ljudi, nakar se je umaknil in odpeljal v Ljubljano ter se vrnil šele na dan pogreba.

Obtožnica končuje dobesedno takole: "Vse te okolnosti so tako sumljive za obdolženčovo krivdo in je povsem upravičen sum, ki ga iznaša obtožba. Njegov zagovor, da je vzrok žene smrti iskati v zagroženih premetitvah, ki kakor opisano sploh niso bile

zagrožene, marveč le dobro mišljene, je le obdolženčev poskus, da zvali krivdo, ki ga po vsej verjetnosti teži, na druge. Zato je obtožba utemeljena."

Vrste časnikarskih stavkarjev čvrste

Izdajatelj lista v New Yorku potisnjen ob steno

New York. — Stavka nad 300 časnikarjev in upravnih delavcev pri listu Brooklyn Daily Eagle je izdajatelja M. P. Goodfellowa, ki hoče postati Tom Girdler v časnikarski industriji, definitivno postavila ob steno. V dveh tednih stavke je cirkulacija lista padla od 125,000 do okrog 70,000. List je izgubil še tudi veliko oglasov, za kar pridno skrbe stavkarji. Do velikega padca cirkulacije je velikokrat pripomoglo okrog 600 delavcev, ki so pokazali svojo solidarnost do stavkarjev s simpatično stavko.

Stavkarji se si tudi priborili pravico do masnega piketiranja. Dve poslopji lista dnevno oblega od tri do petsto piketov. To je prvo masno piketiranje v Brooklynu, katerega policija tolerira. Stavkarji piketirajo tudi trgovine, ki nehojo odpovedati oglasov.

Tiskarji, ki delajo pri listu in morajo skopi pisatne vrste, so trgovci Ciril Lovšin iz Preidgrada. Rasprave pa se ni udeležil dr. Kocet, čeprav je bil osebno povabljen na sodišče. Nanj se je obtožnica tudi največ sklicevala in zaradi tega so bili vsi priprani, da bo osebno prišel poizkusiti dejanski stan, ki ga je v preiskavi tako obširno razkladal. Zaščitne priče so do podrobnosti potrdile zagovor učitelja Mraka, zlasti pa to, da pokojna Mrakova samomora ni izvršila pod nikakim psihičnim vplivom svojega moža, da učitelj Mraz svoje žene nikakor ni mogel zavesti k temu obupnemu dejanju ali ji celo pomagati. Nevarna učiteljica je segla po orožje in se odločila, da zapusti svoje otročiče, zgolj pod dojmom teške premetitve in spriču groznice, da bo morala s svojim možem še celo v Piškopejo.

V nadaljnjem poteku rasprave je učitelj Mraz dokazal tudi neosnovanost obtožbe v tem, da bi bil napram Lušinu Cirilu dejal: "Tako se ne more več delati, to so svinje in je treba vse pobiti in postreliti."

Priča Lušin je prišel v nekaterih točkah v nasprotje s drugimi pričami in je tudi zaradi tega prišel med Lušinom in zagovornikom dr. Troštom do ostrih kontrovov.

Konvencija unije jeklarskih delavcev

Pogodbe krijejo čez pol milijona delavcev

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Konvencija organiziranih jeklarskih delavcev, na katero bo prišlo več kot tisoč delegatov, ki bodo reprezentirali krajevne unije, katere so bile ustanovljene od meseca julija 1. 1936, se bo vršila v sedmih dneh novembra ali pa v prvih dneh decembra tega leta. Večina unij je bilo ustanovljenih v dobi enega leta, odkar se je Odbor za industrijsko organizacijo lotil naloge, da potegne jeklarske delavce v industrijsko unijo.

Philip Murray, načelnik organizatoričnega odbora jeklarskih delavcev, je izjavil, da bo uradno naznanilo glede datuma, ko se začne konvencija, kmalu objavljeno. To bo prva konvencija jeklarske unije CIO.

Vprašanja, ki bodo prišla na raspravo na konvenciji, se bodo nanašala na bodoče smernice jeklarske unije. Predloženi bodo načrti v zvezi s pogajanjem glede sklepanja novih pogodb s kompanijami, ki bodo potekle v februarju prihodnjega leta. Več kot 400 jeklarskih kompanij in koncernov ima pogodbe s unijo, ki krijejo čez pol milijona delavcev.

Preliminarna konferenca direktorjev organizatorične kampanje, na kateri so raspravljali o pripravah v zvezi s konvencijo, se je nedavno vršila v Pittsburghu. Udeležilo se je 60 vodilnih reprezentantov, med temi Van A. Bittner, pokrajinski direktor v čikaškem jeklarskem distriktu, William Mitch in Noel Beddow, direktorja kampanje med jeklarskimi delavci na jugu, in Clinton S. Golden, načelnik kampanjskega odbora v Pittsburghu in v severovzhodnih državah.

Strojniki se ločili od Greenove federacije

Minneapolis, Minn. — Tri velike unije strojnikov, ki imajo čez 6000 članov, so se pri glasovanju skoro soglasno izrekle za oцепitev od Ameriške delavske federacije in pridružitve k uniji United Electrical, Radio & Machine Workers, ki spada k CIO.

Klavniška družba kapitulirala pred unijo

Buffalo, N. Y. — Hygrade Meat Packing Corp. je sklenila dogovor s unijo klavniških delavcev, včlanjeno v CIO, ko je ta zapretila s oklicem splošne stavke v klavnicah, ki jih korporacija obratuje v devetih mestih. Dogovor doleča zvišanje meade, skrajšanje delovnega tedna na 48 ur in izboljšanje delov-

Vrste časnikarskih stavkarjev čvrste

Izdajatelj lista v New Yorku potisnjen ob steno

New York. — Stavka nad 300 časnikarjev in upravnih delavcev pri listu Brooklyn Daily Eagle je izdajatelja M. P. Goodfellowa, ki hoče postati Tom Girdler v časnikarski industriji, definitivno postavila ob steno. V dveh tednih stavke je cirkulacija lista padla od 125,000 do okrog 70,000. List je izgubil še tudi veliko oglasov, za kar pridno skrbe stavkarji. Do velikega padca cirkulacije je velikokrat pripomoglo okrog 600 delavcev, ki so pokazali svojo solidarnost do stavkarjev s simpatično stavko.

Stavkarji se si tudi priborili pravico do masnega piketiranja. Dve poslopji lista dnevno oblega od tri do petsto piketov. To je prvo masno piketiranje v Brooklynu, katerega policija tolerira. Stavkarji piketirajo tudi trgovine, ki nehojo odpovedati oglasov.

Tiskarji, ki delajo pri listu in morajo skopi pisatne vrste, so trgovci Ciril Lovšin iz Preidgrada. Rasprave pa se ni udeležil dr. Kocet, čeprav je bil osebno povabljen na sodišče. Nanj se je obtožnica tudi največ sklicevala in zaradi tega so bili vsi priprani, da bo osebno prišel poizkusiti dejanski stan, ki ga je v preiskavi tako obširno razkladal. Zaščitne priče so do podrobnosti potrdile zagovor učitelja Mraka, zlasti pa to, da pokojna Mrakova samomora ni izvršila pod nikakim psihičnim vplivom svojega moža, da učitelj Mraz svoje žene nikakor ni mogel zavesti k temu obupnemu dejanju ali ji celo pomagati. Nevarna učiteljica je segla po orožje in se odločila, da zapusti svoje otročiče, zgolj pod dojmom teške premetitve in spriču groznice, da bo morala s svojim možem še celo v Piškopejo.

V nadaljnjem poteku rasprave je učitelj Mraz dokazal tudi neosnovanost obtožbe v tem, da bi bil napram Lušinu Cirilu dejal: "Tako se ne more več delati, to so svinje in je treba vse pobiti in postreliti."

Priča Lušin je prišel v nekaterih točkah v nasprotje s drugimi pričami in je tudi zaradi tega prišel med Lušinom in zagovornikom dr. Troštom do ostrih kontrovov.

Konvencija unije jeklarskih delavcev

Pogodbe krijejo čez pol milijona delavcev

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Konvencija organiziranih jeklarskih delavcev, na katero bo prišlo več kot tisoč delegatov, ki bodo reprezentirali krajevne unije, katere so bile ustanovljene od meseca julija 1. 1936, se bo vršila v sedmih dneh novembra ali pa v prvih dneh decembra tega leta. Večina unij je bilo ustanovljenih v dobi enega leta, odkar se je Odbor za industrijsko organizacijo lotil naloge, da potegne jeklarske delavce v industrijsko unijo.

Philip Murray, načelnik organizatoričnega odbora jeklarskih delavcev, je izjavil, da bo uradno naznanilo glede datuma, ko se začne konvencija, kmalu objavljeno. To bo prva konvencija jeklarske unije CIO.

Vprašanja, ki bodo prišla na raspravo na konvenciji, se bodo nanašala na bodoče smernice jeklarske unije. Predloženi bodo načrti v zvezi s pogajanjem glede sklepanja novih pogodb s kompanijami, ki bodo potekle v februarju prihodnjega leta. Več kot 400 jeklarskih kompanij in koncernov ima pogodbe s unijo, ki krijejo čez pol milijona delavcev.

Preliminarna konferenca direktorjev organizatorične kampanje, na kateri so raspravljali o pripravah v zvezi s konvencijo, se je nedavno vršila v Pittsburghu. Udeležilo se je 60 vodilnih reprezentantov, med temi Van A. Bittner, pokrajinski direktor v čikaškem jeklarskem distriktu, William Mitch in Noel Beddow, direktorja kampanje med jeklarskimi delavci na jugu, in Clinton S. Golden, načelnik kampanjskega odbora v Pittsburghu in v severovzhodnih državah.

Strojniki se ločili od Greenove federacije

Minneapolis, Minn. — Tri velike unije strojnikov, ki imajo čez 6000 članov, so se pri glasovanju skoro soglasno izrekle za oцепitev od Ameriške delavske federacije in pridružitve k uniji United Electrical, Radio & Machine Workers, ki spada k CIO.

Klavniška družba kapitulirala pred unijo

Buffalo, N. Y. — Hygrade Meat Packing Corp. je sklenila dogovor s unijo klavniških delavcev, včlanjeno v CIO, ko je ta zapretila s oklicem splošne stavke v klavnicah, ki jih korporacija obratuje v devetih mestih. Dogovor doleča zvišanje meade, skrajšanje delovnega tedna na 48 ur in izboljšanje delov-

sprejeli resolucijo, v kateri indirektno obojajo unijsko politiko, ki jih sili na skebarijo. Kljub temu, da je stavka — največja, kar ji je še vodila časnikarska unija American Newspaper Guild — zelo učinkovita, se lastnik še vedno upira pobotati s unijo. V stavki posreduje državni delavski odbor, ki je še imel s obema strankama skupno konferenco, toda brez vsakega rezultata.

Stavka je nastala po treh mesecih pogajanja za višje plače, krajši delovnik, unijsko priznanje in zaščito do dela. Izdajatelj jo je iskal tudi s tem, ker je pridno trebil organizirane časnikarje. Valed te politike je pustil službo tudi njegov upravitelj.

Vaa znamenja kažejo, da so časnikarski magnati poslali izdajatelja tega lista v ofenzivo proti časnikarskemu gildu, katero so začrtali na izredni konferenci meseca junija v Chicagu. Izvolili so ga za svojega "Toma Girdlerja", ki naj razbije časnikarsko unijo. Stavka pa je vsaj newyorške magnate še nekoliko stresala in niso več tako sigurni, da bodo uspeli s načrtom, skovanim v Chicagu.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

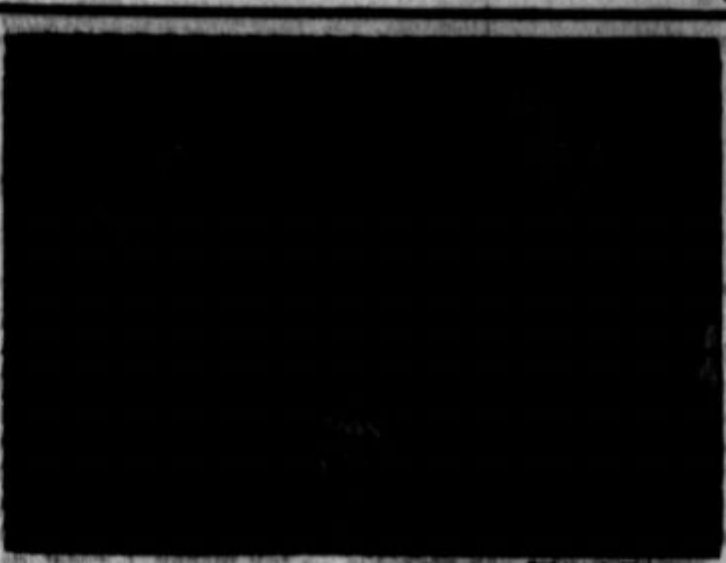
Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

Izpoved priče pred delavskim razsodiščem

Johnstown, Pa. — (FP) — Zupan Daniel J. Shields, bivši "butlegar", ki je bil obojen v zapor na obtožbo, da je skušal podkupiti federalnega agenta v času prohibicije, se nahaja v zaporu. Njegovo ime je spet v časopisju v zvezi s stavkolomakimi aktivnostmi v prid Bethlehem Steel Corp. v nedavni stavki jeklarskih delavcev v tovarnah te korporacije v Johnstownu.

Francis C. Martin, načelnik odbora državljanov, ki je tudi pomagal korporaciji pri razbijanju stavke, je pri zaslišanju, ki ga vodi Frank Bloom, predstavnik federalnega delavskega razsodišča, izpovedal, da je prejel velike vsote denarja od Sidneyja D. Evansa, upravitelja tovarne jeklarske korporacije, katere je potem izročil Shieldsu. Dejal je, da je Shields dobil najmanj \$30,000 od Evansa kot podkupnino in nagrado, ker je mobiliziral privatno armado za razbijanje stavke. Martin je dalje rekel, da je Evans naglašal, da daje obnovo Shieldsu, "ker je slednji objubil, da bo vzdrževal red in mir v stavki."

Federalno delavsko razsodišče je odredilo zaslihanje na apel jeklarske unije CIO, ki je obtožila jeklarsko korporacijo kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Poleg Martina so nastopile druge priče, ki so izpovedale, da je Shields najemal takajše za prevoz stavkokošov v tovarno v času stavke.

Kaj boš storil, če trčiš na lepom na blaznoža?

John B. Haggerty (desno), predsednik mednarodne bratovščne knjigovozov in Carl E. Berg, organizator te bratovščne v Kanadi.

Zupan Shields dobil podkupnino

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opitogom—Pisatelj Vladimir Levščik

"Pravkar prihajam od svoje žene," je nadaljeval. "Ali razumete, kaj je žena? Ko sem odhajal, so otročki klicali za menoj: 'Z Bogom, papa, vrnite se kmalu, da boste čitali z nami Otroški zabavnik.' Ne, vi tega ne razumete! Tuje gorje ne sega v srce."

Oči so se mu zaiskrile in ustnice so mu vzdretale. Mahoma je udaril s pestjo ob mizo, da so stvari na njej kar poskočile — tak mehak človek je bil, prvikrat se mu je to zgodilo.

"In vobče, ali je potreba?" je vzkliknil. "Ali je res potreba? Saj ni bil nihče obsojen, nikogar niso zaradi mene poslali v katorgo, tisti sluga je umrl od bolezni. In za prelito kri sem bil že s svojimi mukami dovolj kaznovan. Pa tudi verjeti mi ne bodo, vobče ne, nikakim mojim dokazom ne bodo verjeli. Ali se res moram javiti, prav zares? Če ni še, vse svoje življenje sem se pripravil mučiti zaradi prelite krvi, samo da ne uničim žene in otrok. Mar bo pravično, če jih pogubim s seboj vred? Ali se ne varava? Kje je tu pravica? In—ali bodo ljudje spoznali to pravico, ali jo bodo umeli ceniti in spoštovati?"

"O Gospod!" sem pomislil sam pri sebi, "da mora v taki minuti misliti na spoštovanje ljudi!" In toli žal mi ga je postalo, da bi bil najrajši delil z njim njegovo usodo, samo da bi mu bilo lažje. Videl sem ga, bil je kakor iz uma. Kar zgrozil sem se; ne samo z razumom, ampak z živo dušo sem začutil, koliko ga stane taka odločnost.

"Odločite vi mojo usodo!" je vzkliknil iznova.

"Pojdite in javite se," sem mu šepnil. Glas mi je usihal v grlu, toda moj šepet je bil odločen. Nato sem vzel z mize Evangelij, ruski prevod, in sem mu pokazal, kako je rečeno pri Janezu, v dvanajstem poglavju, štirindvajseti vrsti:

"Resnično, resnično vam povem, če pade pšenično zrno na zemljo in ne umre, tedaj ostane samo, če pa umre, tedaj obrodi veliko sadu." Ta stih sem bil čital tik pred tem, ko je on prišel.

Prečital ga je. "To je res," je dejal, obenem pa se je bridko nasmehnil. "Da, v teh knjigah," je rekel po kratkem premolku, "kar strah je, kaj vse najdeš v njih. Lahko jih je tiskati človeku pod nos. In kdo jih je neki spisal—all mar res ljudje?"

"Sveti Duh jih je spisal," mu pravim.

"Lahko vam je govoriti," je dejal, še vedno z nasmehkom, a vendar še skoro sovražno. Tedaj sem spet vzel knjigo, odprlo jo na drugem kraju ter mu pokazal pismo Hebrejcem, deseto poglavje, enaintrideseto vrsto. Čital je:

"Strašno je pasti v roke živega Boga."

Prečital je in vrgel knjigo od sebe, trepetaje po vsem telesu.

"To so strašne besede," je rekel, "priznati vam moram, da ste jih dobro izbrali." Nato je vstal a stola: "Nu, pravi, 'z Bogom, morda me ne bo več k vam . . . vidiva se v raju. Po tem kakem je že štirinajst let, kar sem 'pal v roke živga Boga'—tako je menda treba imenovati teh štirinajst let. Jutri poprosim te roke, naj me izpuste . . ."

Ze sem ga hotel objeti in poljubiti, pa se nisem upal—tako spačen mu je bil obraz in tako težak njegov pogled. Odšel je. "Gospod," sem pomislil, "kam je šel človek!" Vrgel sem se pred sveto podobo na kolena in se razkopal zanj k presveti Materi božji, nagli priprošnjici in pomočnici. Kake pol ure sem tako klečal v solzah in molitvi, in pozno je že bilo, okoli polnoči. Tedaj ga vidim, kako se odpro: spet je stopil v sobo on. Ostrmel sem.

"Kje ste bili?" ga vprašam.

"Jaz," pravi, "jaz — menda sem nekaj pozabil . . . rutico, mislim . . . Nu, tudi če nisem ničesar pozabil, dajte mi, da sedem . . ."

Sedel je na stol. Jaz sem stal zraven njega. "Sedite tudi vi," mi pravi. Sedel sem. Tako sva sedela kakih dve minuti; on me je nepremično

gledal—in zdajci se je nasmehnil, zapomnil sem si, kako—nato pa je vstal ter me krepko objel in poljubil . . .

"Spomni se kdaj," je rekel, "kako sem drugič prišel k tebi. Slišiš, spomni se kdaj tega!"

Prvikrat mi je rekel 'ti'. In je odšel. "Jutri," sem pomislil.

Tako se je tudi zgodilo. Tisti večer še nisem vedel, da bo jutri baš njegov rojstni dan. Sam nisem hodil zadnje dni nikamor z doma, zato tudi nisem imel od koga zvedeti. Tisti dan je bila pri njem vsako leto velika družba, vse mesto se je sešlo. Tako so se zbrali tudi zdaj. In glejte, po slavnostnem obedu stopi on na sredo sobe in drži v rokah papir—formalno prijavo oblasti. In ker je bila njegova oblast prisotna, je kar pri tistih priči glasno prečital vsem zbranim svojo ovadbo, v kateri je bil obširno popisane ves zločin do najmanjših podrobnosti. "Kot izvržek se pahnem iz srede ljudi, Bog se me je spomnil," je zaključil svoj spis, "trpeti hočem!" Obenem je prinesel in razložil po mizi vse, kar je hranil štirinajst let in a čimer je mislil dokazati svoj zločin: slatino umorjene, ki jo je bil ugrabil, da bi s tem odvrnil sumnjivo od sebe, njen medaljon in križec, ki ji ga je bil anel z vratu—in medaljonu je bila slika njegovega ženina—njeno zaplano knjižico in naposled dve pisni: pisano, v katerem ji je ženin sporočal svoj akorajšnji prihod, in njen odgovor na to pismo, ki ga je bila pričela, a ne dovršila, ter ga pustila na mizi, da bi ga drugi dan poselala na pošto. Obe pisni je bil vzel s seboj—žemu neki? Čemu ju je potlej hranil štirinajst let, namestu da bi ju bil uničil kot dokazila?

In glejte, kaj se je zgodilo: vai so ostrmeli in se zgrozili in nihče ni hotel verjeti, čeprav so ga vsi a silno ravnodnostjo poslušali do konca, toda le kot bolnika.

In nekaj dni po tem je bilo že v vseh hišah odločeno in razsojeno, da se je nesrečno zmešalo. Oblastvo in sodnija sta bili primorani vzeti stvar v roke, a tudi oni sta mahoma odnehali: pomena predloženih stvari in pisem sicer ni bilo moči utajiti, a vendar so tudi tu odločili, da končnojavne obtožbe ne bi bilo moči izreči samo na osnovi teh dokumentov, niti če bi se izkazalo, da so pravi. Mimo tega je utegnili imeti vse te stvari od nje same, kot njen znanec in zaupnik. Sicer sem pa kasneje slišal, da je bila pristnost tistih stvari potlej potrjena po mnogih umorjenjkih znanih in sorodnih in da v tem pogledu ni bilo dvoma. A tudi tej preiskavi ni bilo usojeno, da bi se bila dokončala. Čez pet dni se je povedo rasvedelo, da je trpin zbolel in da je njegovo življenje v nevarnosti. Za kakšno boleznijo je obolen, ne morem povedati; govorilo so, da je srčna napaka, toda zvedelo se je, da je zdravniški svet po prizadevanju njegove soproge pregledal tudi njegovo duševno stanje ter izrekel mnenje, da je blaznost že nastopila.

Jaz nisem ničesar izdal, čeprav so me jeli obdelovati z vprašanji, a ko sem ga zaželel posetiti, so mi dolgo branili, zlasti njegova soproga: "Vi, samo vi ste ga tako zbegali," mi je govorila: "mračen je bil že prej, a zadnje leto so vsi opazili pri njem nenavadno razburjenost in čudno vedenje, in prav tedaj ste prišli vi in ga pogubili; s svojimi čitanjem ste ga ubili, da se ves mesec dni ni mogel odtrgati od vas."

In kaj pravite, ne samo soproga, ampak vsi ljudje v mestu so se me lotili in me jeli dolžiti, češ: "Vsega tega ste vi krivi." Jaz pa sem molčal in sem bil v duši celo vesel, ker sem videl nedvomno milost božjo do grešnika, ki je bil vstal sam zoper sebe in se kaznoval. Toda njegovi umobolnosti nisem mogel verjeti. Naposled so vendar še tudi mene spustili k njemu, ker je sam nujno zahteval, češ, da se hoče posloviti od mene. Ko sem stopil v njegovo sobo, sem takoj spoznal, da mu niso sešesti samo dnevi, ampak celo že ure. Tako slab je bil, ves rumen, roke so se mu tresle, težko je dihal, a gledal me je ganjeno in radostno. (Dalje prihodnjik.)

areči, ki se ti ponuja? Glej, tu di jaz bi si bil lahko polskak boljše službo. Mogoče bi imel drugje dvojno plačo. Toda ostal sem tu zaradi tebe. To življenje, najsi bo še tako pusto in prazno, postaja v tvoji bližini zame polno in krásno . . . In prav zato, draga moja, ker si tukaj tako daleč od sveta, moraš dobiti moza, ki te bo ščitil pred nevarnostmi, ki bo tvoj, popolnoma in samo tvoj . . . Moza, ki te bo čuval v vseh opasnostih, ki bo dovolj močan, da . . . Kaj vidim, ti me ne poslušaa? Kaj pa ti je?"

Ona se je ustavila, dvignila eno roko kvišku, kakor da jo hoče nastaviti na uho, drugo pa je sprožila, kakor da se hoče ubraniti njega, sladkega govorca. Zdaj jo je on ostro pogledal. Videl je, kako je prisluhnila nekam v daljavo, odkoder je prihajal sumljiv šum. Potem se je nenadoma vključila v njegovo roko. Njeni prsti so se zagrebrili v njegovo dlan, da ga je zaakelelo.

"Ali ne vidiš ničesar?" je govorila sunkovito in prsi so se ji burno dvigale. "Tam v goščavi se svetiča dve zeleni točki . . . Tiger je . . . Že prej sem slutila, da preži nevarnost na naju . . ."

Opazila je, kako se je zdrnil spričo besede "tiger". Njegove roke so se hitro otresle njenega prijema. In takoj zatem je zalajala njegove plahe besede: "Tiger — o bogi! . . ."

"Govori, govori, toda čisto počasi, ker hoče . . ." je nadaljevala. "Govori glasno in mirno, kakor da sva popolnoma v zavetju. Dokler bo tiger slišal najin glas, naju ne bo napadel. Če pa jameva bežati, plane prav gotovo po obeh, kajti kadar tiger spozna, da človek beži pred njim, je žrtve izgubljena!"

Ze nje je zdaj govoril otrok džungle, dekle, ki je odraslo na plantaki svojega očeta in je poznalo skrivnosti divjine in njenih prebivalcev. Potem je nadaljevala s prisiljenim glasom: "Zdaj se naju tiger še boji in ni gotov svojega plena. Kakor hitro pa bova stopala hitreje, bo opazil, da naju grabi strah in tedaj bova izgubljena. Torej le počasi, a mirno! Govori kakor da sva doma . . . Nu, daj vendar že besedo iz sebe, jaz ne morem venomer govoriti. Zival mora slišati glas. Čim utihneva, naju zaskoči . . ."

Ozrla se je po njem in je videla, kako je sključil hrbet ter stopel pred njo oddaljen za dober korak. Sprejela je položaj; njegova misel je bila, če bi jo tiger naskočil, pustiti njo zverini za prvi plen! Zato je ona začela peti. To petje je bilo brez zveze, brez melodije, tudi brez zvoka. V njem se je razodeval samo človeški glas, ki naj bi zastražil tigra.

In tako je pela in pela naprej, dokler se ni oglasil iz džungle strašni "roos", ki napolni živali divjine s paničnim strahom, da umolknejo, čim zasilijo ta znak. Ona pa je pela. Tisti človeški glas je edini med glasovi, ki ne utihnejo niti tedaj, ko naznanja tiger svoj roparski pohod.

Nenadoma je opazila, da hodi on zdaj pred njo že tri korake naprej . . . Se enkrat se je oglasil tiger iz džungle. A nje glas, ženski glas, je še vedno odmeval v divjini. Pela je kakor člo-

vek, ki sluti nevarnost, a se junaško bori proti nji in pogumno odgovarja izzivanju. Tako sta korakala z napetimi živci in doseglja ovinek poti, kjer se je zasvetila luč iz prve kočee nameščencev na plantaži. Bil je prvi žarek v strašni temi pragozda . . .

Videla je, kako je njen spremeljavec z velikimi koraki pohitel čez stopnice na verando. Ko je ona prišla do njega, je stopil iz hiše ven z nabasano puško v roki. Ona pa je še vedno pela. "Kje je zver?" je vprašal odsekano. "Zdaj imam orožje in se ne bojim tigra! Ustrelil ga bom!"

"Dragi prijatelj, svetujem ti nujno, da ne storiš tega," je dejala in iz njenega glasu je velo odkrito zaničevanje njegovega poguma. "Ne pozabi, da ni vsak strel siguren in smrten. Bilo bi mi res žal za tigra, kajti po pravici povedano, mi je ta tiger izkazal veliko uslugo. Zdaj vsaj poznam moza, ki hoče biti moj zaščitnik . . ."

Pogledal jo je s togim očesom, a rekel ni niti besedice. Imela je prav! In medtem ko je usmeril svoje korake proti upravnemu poslopju na plantaži, je videl, kako hitijo iz veže oboroženi možje. Grozeče tigrovo rjojenje je prodrlo zdaj tudi do njih . . .

'Halo, gospodična!'

Napisal L. Andor

Moj prijatelj Janoš Vesely je lekarnar v nekem madžarskem mestecu in me večkrat obišče na Dunaju. Brzjavljenje je njegova največja strast. Prihod mi vselej napove brzjavno. Potlej ga poiščem v hotelu in preživim z njim prijeten večer. Pri neki taki priložnosti sem bil med oddajo neke brzjavke poštne centrali iz njegove hotelske sobe priča temule zanimivemu pogovoru. Kot pravi Madžar je namreč Janoš le slabo obvladal nemščino.

"Halo, gospodična! Rad bi oddal brzjavko. Naslov: Gospa Vilma Veselyjeva, Hodmezovasarhely."

"Prosim, ponovite ime kraja!" se je slišalo iz telefona.

"Hodmezovasarhely."

"Kako? . . . Hodmenovačanha-ja?"

"Ne, gospodična, Hodmezovasarhely."

"Šesta črka . . . n?"

"Ne, gospodična! . . . Čakajte, vam bom črkoval," je prijazno rekel moj prijatelj. "Z" kakor Zora."

Glas: "Kakor Dora?"

Moj prijatelj: "Ne Dora . . . Zora". Zarjovel je: "Zoo-ora!"

Glas: "Aha . . . Kakor Nora."

Moj prijatelj (trmasto): "Zora."

Glas: "Flora?"

Moj prijatelj je udaril po mizi: "Ne Flora, ne Dora, ne Nora, ampak Zora. Kakor Zora v 'Ciganski ljubezni'. Ali ne poznate te operete?"

Glas (odločno): "Ne, ne poznam je. Prosim, črkujte še enkrat!"

Moj prijatelj si je v obupu začel puliti lasa. "Za božjo voljo, saj že ves čas črkujem! Kaj morem za to, če vi ne razumete? Le kje naj vzamem še kakšno prikladno ime?"

STIRI MILJARDE VZIG DNEVNO

Statistični urad Lige narodov poroča, da porabijo ljudje v Evropi povprečno 4 milijonalice na dan. Ta količina galic zahteva 800.000 kub metrov leaa in 420 kg fosfora. Če vzamemo, da porabimo za prižig ene žepnice sedemdeset ur, lahko izračunamo, da rabi Evropa za to delo na 126 let, 10 mesecev, 5 dni in 12 ur.

SLOVENSKA NARODNA POKLONINA NA JEDNOTA izdala svoje publikacije in to so list Prosveta za kristjane, trebno agitacije svojih družabništva in za propagando evropskega. Nihakor pa ne za druge družbene organizacije, ki organizacije ima običajno glasilo. Torej agitatorični del naznanila drugih podpornih organizacij in njih družtev naj se ne poizkuša.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 19. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vsa enaka, za člani ali nečlani \$5.00 eno leto naročnina. Ker pa člani še plačajo pri anemenu \$1.20 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, je list predrag za člani S.N.P.J. List Prosveta je vaka lastnina gotovo je v vaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanada \$6.00	Za Cicevo in Chicago je . . . \$7.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in 4.00
2 tednika in 7.50	2 tednika in 7.50
3 tednike in 11.00	3 tednike in 11.00
4 tednike in 14.50	4 tednike in 14.50
5 tednikov in 18.00	5 tednikov in 18.00

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaka lastnina.

Pojasnite:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. družstva št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2) Čl. družstva št.

3) Čl. družstva št.

4) Čl. družstva št.

5) Čl. družstva št.

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

TISKARNA S.N.P.

SPEJEMJA VSA v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnika, knjižice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vas pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerna, usklajeno delo prve

Pišite po informacije na naslov: **SNPJ PRINTERY** 2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE CHICAGO, ILL. Tel. Rockwell 4964

Glas iz džungle

"Torej ne verjameš v mojo ljubezen?"

"Tih, tiho!" je šepnila. "Zdi se mi, da nekaj slišim . . ."

"Slišiš? Kje pa?"

"Tam v goščavi . . . Ali se ne premika neka stvar?"

"Jaz ne vidim in ne slišim nič . . . Kadar sem v tvoji bližini, draga, je vse drugo zame mrtvo. Moje misli so samo pri tebi. Vidijo, ališijo in čutijo povsod samo tebe . . ."

Ona se je v tem trenutku ozrla v džunglo, in sicer v tisto smer, iz katere je prihajal sumljiv šum. Mogoče, da bi to utegnila biti opica. Ali pa je kača, ki se je plazila skozi tenko listje? Zdajci se je malo zamislila in se pomirila od zvoka njegovih besed, ki so ji bile simpatične, da, ljube, ker so jo tako božale s svojo mehko, zametno milino. In skoro jo je obšla nežnost do moza, ki j je znal tako laškati, govoriti tako sladke besede . . . Vse to je pri-

jalo njeni duši, njeni nečimernosti. Za trenutek se je pomudila v teh mislih ter se predala opojnosti občutka, kako prijetno mora biti ženaki, ki se lahko ves dan, cel mesec, da, vse življenje mudi ob strani takšnega moškega.

Potem je zopet zaslišala skrivnostni šum in takoj zatem njegov glas:

"Zakaj pa se tako zadržuješ, draga, čemu ne sežeš po sreči, ki se ti ponuja tukaj? Ali ti ni mar te sreče? Prisegam, da ti bom dal vso srečo, vso, ki jo ženska upa od moškega . . . O, saj vem, da mi ne daš odgovora samo zato, ker misliš še vedno na Franka in si morda celo prepričana, da si navezana nanj. Toda kaj more biti njegova ljubezen v primeri z mojo? Če bi mu bilo res kaj do tebe, ne bi bil šel po svetu in te pustil tukaj v džungli!"

"Franka se ne sme tako obsojati," je odvrnila ona. "Na tej plantaži ni bilo zanj nobene bodočnosti. Odpotoval je na Sumatro, kjer je dobil službo v Su-

liki tvornici za sladkor, prav zaradi mene. V tem letu, je obljubil, se bo postavil na lastne noge. Dosegel bo neodvisen položaj. Potem? Potem, je dejal, pride po mene. Nudil mi bo vse, kar more moški nuditi ženaki. Približno tako so se glasile njegove besede. In jaz sem mu dala besedo, da bom čakala nanj."

"Draga moja, zdi se mi, da boš čakala na Franka tako dolgo, da se boš od čakanja postarala . . ."

"Prijatelj, eno samo leto sem mu obljubila, da bom čakala. In eno leto ne pomeni v moji mladosti — nič!"

"Nič? . . . Draga moja, ali ne veš, da v tropskih krajih ženska mnogo prej uvene kakor v hladnejšem podnebnju? Eno leto ne gre mimo človeka brez sledov. Kadar se bo Frank vrnil pote, fe bo morda našel spremenjeno in mu ne boš več všeč. Razočaran bo nad teboj . . . Ti hočeš kljub temu čakati nanj? A čemu čakati na nekaj, kar ni gotovo? Zakaj ne sežeš rajši po

John Biggers, ki je bil imenovan za administratorja štetja brezposelnih delavcev. Cenzus je odredil kongres pred zaključkom svojega zasedanja.